

OHJEISTUS SEUROILLE: TOIMINTAA TURVAPAIKANHAKIJOILLE JA PAKOLAISILLE

Vuonna 2015 turvapaikanhakijoita arvioidaan saapuvan Suomen oloissa ennätysmäärä, jopa yli 30 000 ihmistä ja se edellyttää uusien vastaanottokeskusten perustamista nopealla aikataululla eri puolille Suomea. Suurimmassa osassa keskuksia toiminnan ylläpitämisestä vastaa Suomen Punainen Risti. Muita ylläpitäjiä ovat valtio, kunnat, muut yhdistykset ja yritykset. Lapsille tarkoitetut ryhmäkodit ja tukiasuntolat toimivat myös vastaanottokeskuksina. Maahanmuuttovirasto vastaa turvapaikanhakijoiden asioista ja kustannuksista. Turvapaikanhakijat majoittuvat vastaanottokeskuksissa sinä aikana, kun heidän turvapaikkapyyntönsä on käsittelyssä. Turvapaikkaan voi saada myönteisen tai kielteisen päätöksen. Myönteisen päätöksen saaneet henkilöt muuttavat vastaanottokeskuksesta kuntaan ja aloittavat arkielämänsä jonkin kunnan asukkaana.

Urheiluseurat voivat tarjota toimintaa turvapaikanhakijoille

Seurat voivat toimia monessa tärkeässä roolissa vastaanottokeskuspaikkakunnilla ja olla mukana vaikuttamassa turvapaikanhakijoiden arjessa selviytymiseen ja hyvinvointiin tarjoamalla toimintaa ja kontakteja. Toiminnallaan seurat voivat antaa paikkakunnalla vahvan signaalin siitä, että turvapaikanhakijat eivät ole paikkakunnalle uhka vaan mahdollisuus.

Mistä aloittaa:

- **Yhteydenotto vastaanottokeskustoiminnan ylläpitäjään tai vastaanottokeskukseen:** Vastaanottokeskusten arki on tällä hetkellä hektistä, joten esim. SPR:n keskusten osalta toivotaan, että toiminnasta sovitaan [SPR piiriin](#) toiminnanjohtajan kanssa, joka koordinoi alueen yksiköitä. Vapaaehtoiseksi voi ilmoittautua myös linkin kautta: <https://www.punainenristi.fi/tule-mukaan>
- **Oman perustoiminnan ja resurssien arviointi:** mitä teemme tällä hetkellä ja mikä voisi olla sopiva toimintamuoto turvapaikanhakijoiden kanssa. Onko toimintamme avointa uusille toimijoille, jotka haluaisivat tulla mukaan toimintaan? Onko seuramme valmis tarjoamaan vapaaehtoistehtäviä myös turvapaikanhakijoille, esim. talkoissa, keräyksissä ja muussa toiminnassa?
HUOM. Seuralla ei tarvitse olla aiempaa kokemusta monikulttuurisesta toiminnasta käynnistäessään toimintaa turvapaikanhakijoille. Seuran perustehtävä on tärkein asia - osaaminen ja innostus omaan toimintaan. Kaikkea toimintaa kaivataan ja tavalliset tiedot ja taidot riittävät!
- Yhteistyö liikuntatoimen ja lähiseurojen kanssa: Seuran läheisten toimijoiden kesken on hyvä kartoittaa, voidaanko asioita ja toimintoja käynnistää ja tehdä yhdessä.

Seurojen tarjoamia toimintamuotoja voivat olla mm. seuraavat:

- **Urheilutoiminta vastaanottokeskuksella tai sen läheisyydessä:** hyviä yhdessä tekemisen muotoja ovat helposti järjestettävät liikuntamuodot, joissa pärjää pienemmälläkin kielitaidolla (jalkapallo-ym. pelit, jumppa, yhteislenkit, pihapelit tms.)
- **Osallistuminen vastaanottokeskuksen varustamiseen:** kerätään ja toimitetaan keskuksen asukkaille liikunta- ja urheiluvälineitä, vaatteita ym. vastaanottokeskuksen kanssa sopien.
- **Asenteisiin ja ilmapiiriin vaikuttaminen:** hyvän ilmapiirin luominen vastaanottokeskuksen toiminnalle, väärin tietojen oikaiseminen omassa toimijakentässä, myönteinen viestintä sekä konflikteihin puuttuminen ja reagoiminen.
- **Paikkakunnan toimintamahdollisuuksista tiedottaminen keskuksen asukkaille:** infot ja toimintatuokiot keskuksessa ja sen ulkopuolella
- **Tutustumiskäyntien tai harjoitusvuorojen tarjoaminen keskuksen asukkaille**
- **Keskuksen asukkaat voi kutsua katsomaan seuran peliä/liikuntatapahtumaa**
- **Vapaaehtoistehtävien tarjoaminen** esim. talkoissa ja muussa toiminnassa

Seurat voivat tukea kunnan asukkaiksi tulevien pakolaisten kotoutumista

Myönteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat muuttavat kuntiin eri puolille Suomea. Lisäksi maahan tulee vuosittain Suomen sitoumuksen mukainen määrä kiintiöpakolaisia, jotka muuttavat kuntiin useimmiten pakolaisleiriltä. Heillä on oleskelulupa ja heistä tulee kunnan asukkaita oikeuksineen ja velvolluuksineen heti saapumisesta alkaen.

Pakolaisten vastaanottaminen perustuu kunnan- tai kaupunginvaltuuston päätökseen. Kunta järjestää pakolaisille palveluita (terveystarkastuksia, kielikursseja, ammatillisia kursseja ja ohjaavaa toimintaa). Järjestöllä on merkittävä rooli tukea pakolaisten kotoutumista ja paikkakunnalle kiinnittymistä.

Seurojen toimintamahdollisuudet pakolaisten kotoutumisen tukemisessa ovat pääosin samoja kuin edellä turvapaikanhakijoiden kohdalla kuvatut. Erona on, että toimintaa on hyvä suunnitella pitkäjänteisemmin ja se tapahtuu muualla kuin vastaanottokeskuksessa. Edellä kuvattujen toimintamuotojen lisäksi voidaan suunnitella toimintaa maahanmuuttajista ja kantaväestöstä koostetuille ryhmille. Toiminta voi olla säännöllisiä harrastusryhmiä tai kurssimuotoista ohjausta erilaisten liikuntalajien alkeisiin esim. sauvakävely, pyöräily, hiihto, jne.

Liikkeelle kannattaa lähteä ottamalla yhteyttä kunnan vastaanoton verkostoihin. Lisäksi kannattaa selvittää, minkälaisia yhteistyömahdollisuuksia esimerkiksi seurojen ja liikuntatoimen välillä on.

Tukea turvapaikanhakijoille ja pakolaisille suunnattuun toimintaan

Rahoitusta

Rahoitusta voidaan hakea toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseen ja kouluttamiseen. Eri rahoituskanavilla on omat suositukset ja rajaukset rahoitettavalle toiminnalle.

- [OKM:n erityisavustus vastaanottokeskuksissa järjestettävään liikuntatoimintaan 2015-2016](#). Hakuaika päättyy 20.11.2015. Hakijana vastaanottokeskustoiminnan ylläpitäjä, jonka toivotaan tekevän hankkeissa yhteistyötä paikallisten seurojen kanssa. Kunnat voivat myös myöntää avustuksen edelleen seuroille tai järjestöille.
- [OKM:n kehittämisavustus kunnille maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla 2016](#) Hakuaika päättyy 30.11.2015. Kuntien toivotaan tekevän hankkeissa yhteistyötä paikallisten seurojen kanssa. Kunnat voivat myös myöntää avustuksen edelleen seuroille tai järjestöille.
- Toimintaideoista kannattaa ilmoittaa myös [Valolle ja Olympiakomitealle](#), jotka kartoittavat seurojen ja järjestöjen toimenpiteitä ja voivat tarpeen mukaan hakea toiminnalle tukea Kansainvälisen Olympiakomitean ja Olympic Solidarity –ohjelman resursseista.

Koulutusta ja perehdytystä

Punainen Risti ja monet muut järjestöt järjestävät koulutuksia ja perehdytyksiä pakolaistoimintaan.

Liikuntapuolelle suunnattuja koulutuksia järjestävät mm.:

- **Liikkukaa ry:** [BOSSI-koulutuksia](#) ("Benefiting of Sports for Social Inclusion") järjestetään seuroille, lajiliitoille sekä kunnille ja muille viranomaistoimijoille. Materiaaliin kuuluu moduuleja mm. rasismista, demokratiasta, liikunnan yhdenvertaisuudesta, yhdenvertaisesta viestinnästä, vertaistuen yhdistämisestä liikuntatoimintaan sekä hyvistä käytännöistä. Koulutus räätälöidään tilaajan tarpeen mukaan. Koulutus on ilmainen, kouluttajalle korvataan mahdolliset matkakulut. Toiminta-alue: koko Suomi.
- **09 Helsinki Human Rights säätiö:** [Monikulttuurinen ohjaajakoulutus \(MOK\)](#) auttaa ohjaajia arvioimaan oman roolin ja toiminnan merkitystä monikulttuuristen ryhmien integroimisessa (mm. kulttuurin vaikutus, vuorovaikutustaidot, joukkueen dynamiikka, ryhmän muodostuminen ja käytännön asiat). Koulutus jaksetaan niin, että kertojen välillä ohjaajille jää aikaa käytännön harjoitteluun sekä oman toiminnan arviointiin liikuntaryhmien kanssa. Toiminta-alue: pääkaupunkiseutu.